

Stichting Het Residentie Orkest

Geadviseerd subsidiebedrag: € 4.256.690

Gevraagd subsidiebedrag: € 4.256.690

Over de instelling

Stichting Het Residentie Orkest (hierna: Het Residentie Orkest), podiumkunsten, symfonieorkesten, Den Haag

Het Residentie Orkest profileert zich als 'het orkest van, in, voor en vanuit Den Haag'. Met zijn concerten en zijn educatieve en maatschappelijke programma's wil het alle inwoners en bezoekers van Den Haag bereiken en verbinden. Het orkest is altijd op zoek naar de relevantie van muziek in een eigentijdse, jonge en frisse context. Als zijn merkwaarden noemt het orkest 'Haags', 'inspirerend' en 'gastvrij'. Vanuit de gedachte dat muziek het instrument, maar niet het eindpunt is, wil het mensen aanzetten tot denken, tot actie en tot het naleven van hun idealen. Het orkest werkt veelvuldig samen met artistieke en maatschappelijke partners in de stad – het ziet samenwerking, naast individuele kwaliteit, als 'de sleutel tot gastheerschap'. Het Residentie Orkest bestaat in het jaar van aanvragen 120 jaar.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.16 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Residentie Orkest een subsidiebedrag toe te kennen van € 4.256.690.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

In de afgelopen periode heeft de raad de ontwikkelingen van het Residentie Orkest belangstellend gevolgd. Het orkest nam in deze periode zijn intrek in het (vertraagd opgeleverde) gebouw Amare in het centrum van Den Haag, dat het deelt met de organisaties van Amare, het Koninklijk Conservatorium en het Nederlands Dans Theater. Hoewel de start financieel minder vlekkeloos verliep dan voorzien, gaf de nieuwe locatie een stevige impuls aan de publieksactiviteiten van het orkest en de samenwerking met de andere bewoners van het gebouw, met name het conservatorium. Daarnaast trok het orkest veelvuldig de wijken van Den Haag in. Het orkest, dat zich op papier nadrukkelijk afficheert als het orkest 'van, in, voor en vanuit Den Haag', geeft hier in de praktijk ook daadwerkelijk handen en voeten aan. Het schroomt niet de symfonische concerten in omvang te verminderen om voldoende capaciteit over te houden voor projecten met scholen

en in wijken. De raad vindt dit getuigen van een sterk maatschappelijk besef. Het orkest neemt in zijn activiteitenplan en in zijn praktijk verantwoordelijkheid voor de stad waar het is geworteld en heeft hier een duidelijke visie op ontwikkeld.

In artistiek opzicht vindt de raad dat het orkest goed speelt en aansprekende solisten uitnodigt. De repertoirekeuzes vindt hij soms wat voorzichtig; mogelijk hangt dit samen met het brede publiek dat het orkest wil bereiken en het feit dat het weinig artistieke risico's kan nemen gezien de hoge huurkosten voor Amare. Al met al is de programmering divers. Het orkest geeft ook geregeld concerten in samenwerking met popartiesten. De raad vindt het inspirerend dat het orkest daarbij nadrukkelijk kiest voor Haagse namen, zoals de bands DI-RECT en Supersister.

In de subsidieperiode 2021 - 2024 was Anja Bihlmaier chef-dirigent van het orkest. Onder haar leiding speelt het orkest goed. De raad kijkt uit naar opvolger Jun Märkl, die per seizoen 2025 - 2026 begint. Samen met Richard Egarr en de jonge Chloe Rooke als 'emerging artist in residence' heeft het orkest een gedegen dirigentenportefeuille samengesteld voor de periode 2025 - 2028.

De raad vindt het artistieke programma dat het Residentie Orkest presenteert voor de komende periode aantrekkelijk. Naast symfonische muziek is er ruimte voor filmmuziek (in Ahoy) en voor programma's met pop en jazz. Zo staat er een samenwerking op stapel met neoklassiek pianist Joep Beving en gitarist Steve Vai. Ook gaat het orkest meer aandacht besteden aan nieuwe muziek. Het orkest beschrijft vier duidelijke pijlers voor zijn kernactiviteiten: symfonische programmering, talentontwikkeling, educatie en maatschappelijke programmering (het laatste onder de noemer 'Symphony 2030'). De vier pijlers in het programma zijn goed met elkaar in evenwicht.

De raad vindt het orkest voorbeeldstellend in zijn samenwerking met conservatoriumstudenten. Het biedt stages, geeft compositieopdrachten en betreft studenten bij digitalisering en techniek. Een goed initiatief vindt de raad ook het RO-LAB, waarbij studenten van de afdelingen Compositie, Art of Sound en de Nationale Master Orkestdirectie van het Koninklijk Conservatorium een dag samenwerken met een ensemble van het orkest. In de periode 2025 - 2028 zal de samenwerking met het Koninklijk Conservatorium worden versterkt en krijgen masterstudenten de kans mee te werken aan grote symfonische producties. Het Residentie Orkest levert hiermee een wezenlijke bijdrage aan de talentontwikkeling van jonge en aankomende componisten, musici en technici.

Het orkest speelt jaarlijks meerdere nieuwe composities van Nederlandse componisten. Het project waarbij jonge componisten een symfonie van een minuut schrijven voor het orkest ('One Minute Symphony') is een aardige eerste kans voor studenten om voor een grote bezetting te schrijven.

Het Residentie Orkest is in beperkte mate ook buiten Den Haag te horen. Zo speelt het door het seizoen heen in Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Leiden en Apeldoorn. Incidenteel reist het op uitnodiging ook naar het buitenland, zoals een tournee naar Salzburg in 2025.

Maatschappelijke betekenis

De raad ziet het Residentie Orkest door zijn vele maatschappelijke projecten en samenwerkingspartners en zijn uitgebreide educatieve programma als een relevante maatschappelijke partner in de stad Den Haag. Het orkest verbindt zich aan allerlei artistieke, educatieve en maatschappelijke partners in de stad, ook in wijken van waaruit bewoners niet vanzelfsprekend de theater- en concertzalen weten te vinden. Het orkest positioneert zich nadrukkelijk als stadsorkest en staat naar eigen zeggen ‘in (inter)nationale bestuurlijke kringen en midden tussen de mensen in de wijken van Den Haag’.

Het orkest werkt duurzaam samen met vele maatschappelijke partners, waaronder de Haagse cultuurpartners, Alzheimer Haaglanden, Buddy Netwerk en verschillende zorginstellingen. Ook zijn er veel educatieve partners voor primair, voortgezet, speciaal en hoger onderwijs.

Sinds 2019 trekt het Residentie Orkest met het programma ‘Symphony 2030’ langs inwoners van Den Haag die minder snel in aanraking komen met klassieke muziek. Onder de noemer ‘RO in de Wijk’ – een onderdeel van dit programma – organiseert het bijvoorbeeld verschillende activiteiten in Haagse wijken, zoals ‘Portiekmuziek’, ‘Concert voor Transvaal’, ‘Appeltaartconcerten’ en nieuwjaarsconcerten. Doelgroepen zijn onder anderen kwetsbare ouderen en hun mantelzorgers, mensen in een sociaal isolement en jongeren. Voor dit programma baseert het orkest zich op de Sustainable Development Goals van de Unesco. Een tot de verbeelding sprekend project in dit verband vindt de raad de samenwerking met het Haags Hiphop Centrum, waarin musici van het orkest in contact worden gebracht met jonge rappers uit de stad, die daardoor een stem en een podium krijgen.

Het Residentie Orkest is ook van betekenis voor het amateurmuziekveld in de stad. Zo zal vanaf 2025 jaarlijks Händels ‘Messiah’ worden gespeeld en leven er plannen voor een ‘Meezing Messiah’ in dezelfde maand.

Volgens de raad geldt de educatie-afdeling van het Residentie Orkest als kwalitatief hoogstaand. Het programma is complementair en richt zich op specifieke doelgroepen. Het realiseert een breed en divers bereik. Naast basis- en voortgezet onderwijs worden ook het mbo en vmbo bediend en is er educatief aanbod voor volwassenen. Inhoudelijk vindt de raad het educatieve aanbod sterk,

met zowel aandacht voor actieve als voor receptieve educatie, en naast aandacht voor muziek ook aandacht voor ‘de achterkant’: licht, geluid, techniek, et cetera.

Het Residentie Orkest gaat in de aanvraag voldoende in op de toepassing van de maatschappelijke kernwaarden uit de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. Het ontplooit veel activiteiten ter bevordering van sociale veiligheid en een gezonde werkomgeving, zoals het trainen van aanvoerders, intervisiebijeenkomsten en het actualiseren van de bestaande gedragscodes en protocollen. Ook zet het orkest zich in om milieuschade te beperken.

Het orkest beschrijft voldoende hoe het eerlijke beloning van personeel en medewerkers nastreeft. Het is aangesloten bij de cao Nederlandse Orkesten en de cao Remplaçanten Nederlandse Orkesten. Het orkest geeft in zijn aanvraag aan dat weliswaar cao-conform wordt betaald en dat remplaçanten dezelfde arbeidsvoorwaarden hebben als vaste musici, maar dat daardoor nu wel aanzienlijk minder remplaçanten kunnen worden ingehuurd; er is dus minder werk voor een beter tarief. Het orkest vraagt aandacht voor het feit dat veel musici niet van hun deeltijd-orkestbaan (50 tot 70 procent) kunnen rondkomen, terwijl het in verband met de onregelmatige werktijden moeilijk is om er ander werk naast te hebben.

Het Residentie Orkest heeft een divers programma en werkt zoals hierboven beschreven samen met diverse partners. Bij het samenstellen van het programma en het selecteren van uitvoerenden wordt gestreefd naar een goede mix in leeftijd, gender, kleur en afkomst. De raad ziet deze ambitie in het hele plan verweven, maar vindt het jammer dat het orkest niet duidelijk maakt in hoeverre het er al in slaagt dit te realiseren en welke doelen het zichzelf stelt op dit gebied.

Het Residentie Orkest beschrijft voldoende hoe het zijn diversiteitsbeleid vormgeeft ten aanzien van personeel, medewerkers en de raad van toezicht. Het orkest heeft het vergroten van de diversiteit tot expliciet onderdeel gemaakt van de wervingsprocedure, wat sinds 2023 tot concrete resultaten heeft geleid. De raad verwacht dat het personeelsbestand met het gepresenteerde beleid in periode 2025 - 2028 diverser wordt. In 2024 voert het orkest de Scan D&I uit. De raad vindt het belangrijk dat het orkest de resultaten van deze scan gebruikt om het diversiteitsbeleid verder aan te scherpen.

Toegankelijkheid

De raad ziet het Residentie Orkest door zijn missie om ‘het stadsorkest van Den Haag’ te zijn als een zeer toegankelijk orkest. Sinds zijn intrek in cultuurcentrum Amare is de zichtbaarheid van het orkest sterk vergroot. Van de concertbezoekers in Amare is gemiddeld meer dan 50 procent niet eerder bij het orkest geweest.

Het Residentie Orkest wil als stadsorkest zo toegankelijk mogelijk zijn en maakt dat in de ogen van de raad ook waar. Allereerst ziet de raad dat in zijn omgang met de nieuwe locatie. Het orkest stelt daar bijvoorbeeld al zijn repetities open voor bezoekers, waarvan onder andere veel schoolklassen en deelnemers aan 'Symphony 2030' gebruikmaken. Ook verkoopt het zogenaamde 'social seats' – hierbij betalen vrienden en sponsors van het orkest een bijdrage om deelnemers of bezoekers van de projecten in de wijken te kunnen uitnodigen voor concerten. Het orkest streeft in de komende periode naar duizend van deze stoelen per jaar. Met een aantal landelijke partners bekijkt het orkest hoe concerten in Amare toegankelijker kunnen worden gemaakt voor mensen met een beperking.

De raad oordeelt positief over de manier waarop het Residentie Orkest zijn programma afstemt op de bewoners van Den Haag en daarbij oog heeft voor inwoners van alle leeftijden en achtergronden. Zo bracht het in 2022 klassieke muziek en hiphop bij elkaar in 'Notes, Beats & Bars' (in samenwerking met onder andere het Haags Hiphop Centrum), een project dat in subsidieperiode 2025 - 2028 in een nieuwe vorm wordt voortgezet. Het orkest is veel te horen tijdens en rond speciale vieringen, zoals met Pasen, Prinsjesdag, Nieuwjaar en Divali, en speelt een concert rond de Black Achievement Month.

Het Residentie Orkest monitort structureel de ticketverkoop en de keuzes die zijn bezoekers maken, en brengt het publiek goed in kaart. Op grond daarvan ziet het dat het publiek de afgelopen jaren is verjongd en voor een groot deel uit nieuwe bezoekers bestaat. In zijn programmering richt het zich op een zestal publiekssegmenten, waarop de marketing wordt aangepast. De raad is verheugd over de brede doelgroep van het orkest binnen en buiten de concertzaal. Wel had hij graag meer willen lezen over de doelstellingen met betrekking tot het publieksbereik in subsidieperiode 2025 - 2028.

Het Residentie Orkest onderhoudt goede banden met Omroep West, dat maandelijks een concert van het orkest uitzendt op televisie. Daarnaast is het orkest in gesprek met een partner die via *virtual reality* ouderen in zorgcentra een 'bijna live' concertervaring kan bieden. De raad kijkt uit naar de uitwerking van dit plan, dat op den duur mogelijk ook deelbaar is met andere orkesten en muziekensembles.

Bedrijfsmatige gezondheid

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling financieel redelijk gezond is. De ingediende begroting voor de periode 2025 - 2028 is sluitend. Het orkest heeft een diverse mix aan inkomstenbronnen en presenteert een goede risicoanalyse, met goed uitgewerkte beheersmaatregelen. Zo kunnen bij tegenvallende kosten of inkomsten de verkoopprijzen worden verhoogd of goedkope alternatieven voor activiteiten worden ontwikkeld.

Het Residentie Orkest licht in de aanvraag beperkt toe hoe het de principes van de Governance Code Cultuur toepast. Wel reflecteert het hier jaarlijks uitvoerig op in het jaarverslag.

Geografische spreiding

Het Residentie Orkest is gevestigd in Den Haag. Binnen de categorie Symfonieorkesten wordt een goede geografische spreiding gerealiseerd op basis van de betreffende bepaling in de regeling.